El País Valencià assenyala el futur

per Toni Gispert

El sorgiment del Bloc Jaume I, en concret, i les multitudinàries mobilitzacions cíviques de signe divers que ha protagonitzat la societat valenciana els darrers anys, en general, han tingut la virtualitat de mostrar la vitalitat del País Valencià i, sobretot, d'avançar el futur del nacionalisme cívic català. Perquè, més enllà de la superficial lectura quantitativa —les xifres de manifestants que tant impressionen al nord de l'Ebre—, hi ha tot un seguit d'element qualitatius que passen desapercebuts però que marquen camins innovadors per on és possible d'avançar.

Què passa?

Aquesta és la pregunta més repetida: què passa al País Valencià? Cap a on va tot això? És del tot impossible donar una resposta com caldria a ambdues preguntes en aquest article per qüestions d'espai, però provarem d'oferir, si més no, algunes claus fonamentals.

Per a entendre què passa al País Valencià cal tenir en compte tres tipus de factors. El primer factor és el que podríem anomenar polític —cosa que no vol pas dir que els altres no ho siguin—: el procés polític que coneixem com «la transició» va ser una falsa solució. Les aspiracions nacionalistes d'un sector importantíssim —tant en un sentit quantitatiu com qualitatiu— de la població van trobar com a resposta un pacte polític «d'altura» entre els sectors reformadors del franquisme i els partits antifranquistes partidaris del continuisme polític en totes les coses referents a les estructures de l'estat. Un pacte que es va imposar a les aspiracions populars i que va provocar l'anomenat «desencant».

Ara bé, un conflicte nacional no resolt és un conflicte latent. I això, que és en general aplicable al conjunt dels Països Catalans, és especialment cert en el cas del País Valencià, per les condicions en les quals es va produir la transició. La violència anticatalana, impulsada artificialment (perquè aquest conflicte, de natural, no existia, i com a exemple només vull fer esment del fet que, fins a l'aparició del «blaverisme», a València es ballaven sardanes tots els diumenges) i legitimada per l'aparell de l'estat (l'ajuntament de València, la Diputació, l'agència EFE... en mans franquistes fins als últims anys de la dècada dels setanta) desmenteix aquella falsedat tan repetida de «la pacífica i exemplar transició». Aquí va haver-hi terrorisme parapolicial, amb bombes a casa de Fuster i de Sanchis Guarner i en diverses llibreries i aplecs, amb atacs i agressions impunes (tot i la denúncia de la poca premsa democràtica de l'època) a tota mena d'actes i persones, i l'assassinat de Miquel Grau.

Això va provocar la retirada a casa de tota una generació, cansada i frustrada. Però el treball, malgrat tot, arrela i dóna fruit. Es van perdre les institucions, que des d'aleshores són contràries a tot projecte de reconstrucció nacional, però es va guanyar l'escola. I la feina de milers d'ensenyants, formats durant el franquisme, junt amb la voluntat de milers de pares i mares, va donar les línies en valencià. L'ensenyament en català al País Valencià, tot i la seva precarietat i limitació, és el segon factor determinant en el reviscolament social del nacionalisme. Gràcies a l'escola, un sector molt important de joves —minoritari quantitativament, però de molt pes qualitatiu— ha crescut en català. I ha tornat a posar sobre la taula el conflicte nacional.

Les primeres manifestacions van ser protagonitzades molt majoritàriament pels joves. I sobre el seu impuls es van fer els Tirant de Rock a València. Però aquest impuls es va anar estenent a la gent adulta quan va aparèixer el Bloc Jaume I. I aquest és el tercer element a tenir en compte: l'aparició d'una iniciativa cívica que representa, sobretot, un nou model d'organització, oberta, flexible, integradora, molt horitzontal, que atorga un gran marge a la iniciativa lo-

cal i comarcal i que, per tant, és percebuda com a fresca, enfront de l'encarcarament dels partits polítics, tancats, verticals i professionalitzats. El Bloc és, en aquest sentit, la part més visible de tota una sèrie d'iniciatives cíviques que apunten en la mateixa línia, en quant són nous models organitzatius, però més sectorialitzades en el seu àmbit de treball, com ara la Coordinadora Salvem el Botànic – Recuperem Ciutat, les diverses Plataformes Antiabocador, la Coordinadora d'Entitats del barri valencià de Russafa...

Cap a on va tot això?

Evidentment, aquesta és la segona pregunta que cal contestar, perquè un moviment que no sàpiga d'on ve i, sobretot, cap a on va, no té cap futur.

El primer any del Bloc va ser el de recollir els fruits d'anys de treball, donar-los forma i sortir al carrer. El Bloc no naix del no-res. Durant anys, diverses iniciatives van mantenir viva la consciència nacional del País Valencià. Les trobades comarcals de l'escola valenciana, l'arribada de TV3, els Tirant de Rock, les mobilitzacions per l'assassinat de Guillem Agulló... són alguns d'aquests moments puntuals que van cristal·litzar en el Bloc i en tantes d'altres iniciatives. I també en la consciència de la necessitat de recuperar el carrer. Això va donar lloc a les primeres manifestacions multitudinàries.

El segon any va ser el de l'organització. Havíem d'organitzar aquell esclat de colors si volíem dotar-lo de continuïtat. Assentar els blocs locals, crear les primeres coordinadores comarcals, fer un primer projecte organitzatiu i polític, crear el Bloc Jove... i continuar la mobilització, però ara dotant-la d'una extensió i d'un ressò social molt més ampli. Així va nàixer el Correllengua.

Aquesta base ens va permetre de plantejar-nos un nou salt, el que ara mateix estem fent. El de la implantació i l'extensió i el de la formació. Els Casals Jaume I —ja en funcionen cinc, d'un objectiu de trenta-cinc en el termini de dos anys— han de complir una doble funció: organitzativa (dotar de local el bloc del poble on s'instal·la i d'un centre de coordinació de la resta de blocs de la zona) i social (vertebrar el cos social del poble on s'instal·la, i en menor grau de la comarca, oferir un local per a una gran diversitat d'iniciatives, impulsar la creació de tota mena de grups i programar un ampli ventall d'activitats). Per tant, han de ser l'instrument que garanteixi la implantació territorial definitiva i l'extensió de la base social del Bloc.

I la formació implica la preparació de la nostra genet a tots els nivells. D'una banda, necessitem bons organitzadors; d'una altra, necessitem bon polítics, en el sentit ampli del terme; i encara fan falta bons professionals (advocats, metges, químics, economistes...).

FOTO: TONI GISPERT

Milers de ciutadans eixiren l'11 de març de 1995 als carrers d'Alacant: defensaven la valencianitat, és a dir, la catalanitat de les terres del sud del País Valencià

FOTO: TONI GISPERT

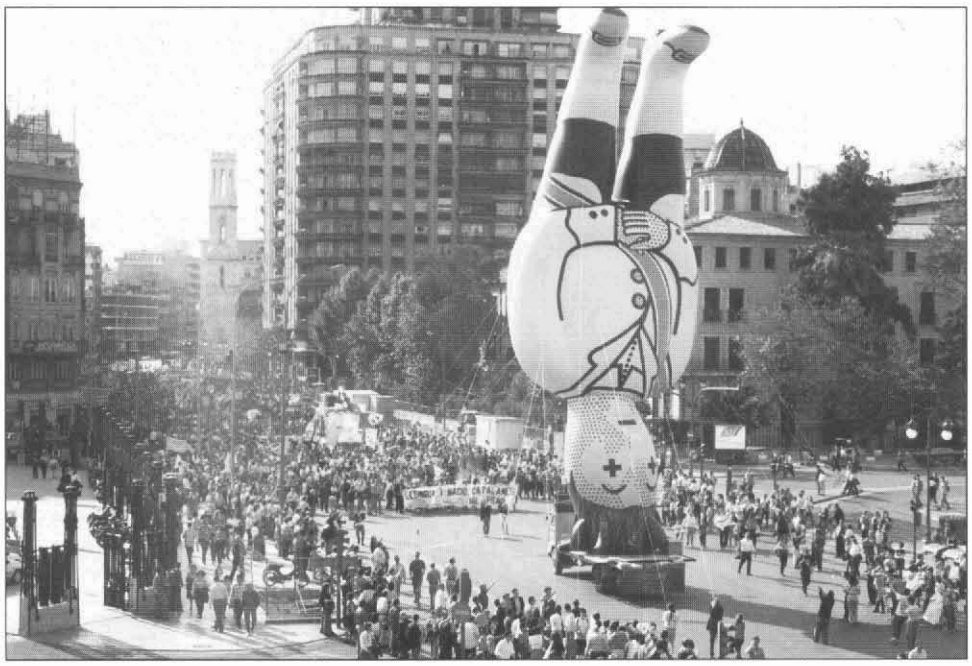

Manifestació a València del Bloc Jaume I (26 d'abril de 1997). Hi poden observar el globus que representava Felip V penjat cap per avall

I la resta dels Països Catalans?

El País Valencià és un territori de llengua i nació catalanes, la part més espanyolitzada de la nació si voleu, però una part. I la part no va enlloc sense el tot. Sobretot, si parlem de la part més malmesa. I a l'inrevés: on va el Principat sense les Illes i sense el País Valencià? Només el potencial demogràfic, econòmic i social del conjunt dels Països Catalans ens pot permetre algun futur com a nació.

A les Illes, el moviment cívic està protagonitzant un procés de revitalització nacional comparable —per sobre de les particularitats i diferències, que n'hi ha— al del País Valencià. Els amics i amigues de Joves de Mallorca per la Llengua són, en aquest sentit, companys de viatge, perquè ja fa temps que compartim vaixell. Caldrà, doncs, aprofundir en la coordinació i actuació unitàries i, sobretot, en la consciència d'unitat nacional.

I el Principat? Al Principat, el grau de consciència i mobilització nacionals han permès l'existència d'una realitat política diferenciada que, durant molt anys, ha estat al seu torn un factor de manteniment de la consciència de la «diferència» catalana. Però també ha provocat, com una altra cara de la mateixa moneda, un relaxament cívic i social que ja comença a tenir greus conseqüències (sense anar més lluny, davant l'actual debat de la nova llei del català, els sectors més desarmats i amb menor capacitat de pressió, malgrat la seva importància quantitativa i qualitativa, són precisament els favorables a la normalització de la llengua catalana).

Hi ha, és cert, alguns moviments interessants. Hi ha el treball de la Plataforma per la Llengua, pionera en la tasca de revitalització cívica, des de les campanyes per l'etiquetatge en català a les que han aconseguit que puguem veure el *Geperut de Notre Dame*, de Disney, en la nostra llengua. Hi ha la CAL i la seva decisió de convocar enguany, per primer cop, un Correllengua al Principat. Hi ha iniciatives locals, desconnexes, amb més voluntat que eficàcia. Però no n'hi ha prou.

La revitalització del moviment cívic del Principat és una qüestió estratègica de primer ordre. Primer, per al mateix Principat. Comença a ser escandalós, per dir-ho amb un exemple gràfic, parar l'orella al metro de Barcelona o en qualsevol barriada del cinturó metropolità: l'espanyol és la llengua predominant, amb diferència. Però també per al conjunt dels Països Catalans, perquè és la condició necessària per a recuperar una visió més unitària i per a avançar vers una actuació en la mateixa línia. I per a integrar-hi tot el cos social, no sols els ja convençuts.

Enguany, el Correllengua 1997 recorrerà la Catalunya Nord, el Principat, la Franja de Ponent, el País Valencià i probablement també les Illes. Serà un pas vers un veritable Correllengua nacional. En tot cas, un pas de gran importància en la unitat nacional que ningú més que nosaltres no pot donar. I pot ser un començament. Ens hi hem d'implicar tots, com tothom s'ha d'implicar en la construcció d'aquest nou moviment cívic que ha de construir la base social necessària per a condicionar el futur polític del nostre país. Perquè el nostre objectiu no és el resistencialisme, sinó guanyar. Començar a caminar de manera decidida cap a un futur de llibertat per al nostre poble. I el País Valencià ens està assenyalant el camí.